

Vår samlade bedömning är att:

Det finns styrdokument, arbetssätt och dokumentation avseende de granskade rutinerna.

Samarbetet och samverkan mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Aneby Miljö & Vatten AB fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Kommunstyrelsen utövar sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten på ett tillfredsställande sätt och försättningar finns för att frågor av principiell vikt inom bolaget beslutas av Kommunfullmäktige.

Revisionsrapport

Vissa vitala rutiner med mera

Aneby Miljö & Vatten AB och Aneby kommun

Anders Haglund, KomRedo AB

2020-11-30

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Uppdraget.....	4
1.2 Granskningens syfte	4
1.3 Revisionskriterier.....	5
1.4 Ansvarig styrelse.....	5
1.5 Metod och genomförande	5
2 Vissa vitala rutiner inom Aneby Miljö & Vatten AB.....	6
2.1 Styrdokument	6
2.2 Uppföljning av tillämpningen av styrdokumenterna	6
2.3 Beslut i frågor av principiell vikt	6
2.4 Kommunikation med brukare/kunder	7
2.5 Ledningskartor och register över avtal.....	7
2.6 Bedömning.....	7
3 Relationen mellan samhällsbyggnadsnämnden och Aneby Miljö & Vatten AB	8
3.1 Styrdokument	8
3.2 Samverkan i praktiken	8
3.3 Bedömning.....	9
4 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt och frågor av principiell vikt	10
4.1 Styrdokument, uppsiktsplikt och frågor av principiell vikt.....	10
4.2 Utövandet av uppsiktsplikten och hanteringen av frågor av principiell vikt.....	11
4.3 Bedömning.....	11

Sammanfattning

Den sammanfattande bedömningen är följande:

1. Styrelsen i Aneby Miljö & Vatten AB har säkerställt att det finns styrdokument, arbetssätt och dokumentation avseende de granskade rutinerna vilket ger förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll.
2. I de intervjuer som genomförts framhålls att det praktiska samarbetet och samverkan mellan Samhällsbyggnadsnämnden och dess förvaltning samt Aneby Miljö & Vatten AB fungerar på ett tillfredsställande sätt samt att kompetensen inom bolaget är god.
3. Kommunstyrelsen utövar sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten AB på ett tillfredsställande sätt och det finns försättningar för att frågor av principiell vikt inom Aneby Miljö & Vatten AB behandlas och beslutas av Kommunfullmäktige och att den interna kontrollen i dessa delar därmed är tillräcklig.

Den sammanfattande bedömningen bygger på svaren på revisionsfrågorna nedan.

Revisionsfrågor	Bedömning
Vilka styrdokument som beskriver kommunikation med invånare/kunder, beslutsprocesser inklusive investeringsprocess, delegationsordning, samverkan med ägare inklusive beställare med mera finns och är dessa aktuella/uppdaterade?	Det finns aktuella och uppdaterade styrdokument inom aktuella områden, dock inte något som beskriver kommunikation med invånare/kunder.
Följs tillämpningen av beslutsprocess och delegationsordning upp på ett systematiskt sätt?	Nej, någon systematisk och löpande uppföljning av tillämpningen görs inte. Dock sker en uppdatering av attestinstruktionen, ägardirektiv och styrelsens arbetsordning på första styrelsemötet varje år. Policyer uppdateras vid behov. Bolagsordning och ägardirektiv hanteras av ägaren.
Är det tydligt för bolaget vilka beslut som är av principiell vikt och ska fattas av fullmäktige?	De ägardialoger som genomförs samt bolagets dokumenterade investeringsprogram/portfölj som bolagsstyrelsen årligen beslutar om samt de regelbundna rapporteringarna i Kommunstyrelsen och dess allmänna utskott ger, enligt vår bedömning, goda förutsättningar för tydlighet beträffande vilka beslut som är av principiell vikt.

Hur fungerar kommunikationen med invånare/kunder, i praktiken?	Enligt de uppgifter vi erhållit finns förutsättningar för att bolaget ska kunna kommunicera på ett tillfredsställande sätt med brukarna.
Finns aktuella ledningskartor och förteckning över avtal med fastighetsägare avseende exempelvis överföringsledningar med mera	Ja, samtliga ledningsdragningar sedan bolaget bildades är dokumenterade. Det finns dock äldre ledningar som inte är dokumenterade. Bolaget uppskattar att cirka 80% av ledningsnätet är dokumenterat. Det finns 2 överföringsledningar i kommunen, vilka finns dokumenterade i diariet.
Finns det dokumenterade rutiner och forum för samverkan mellan Samhällsbyggnadsnämnden och bolaget?	Nej, det finns inga dokumenterade rutiner för samverkan mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Aneby Miljö & Vatten AB
Hur fungerar samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden, och specifikt, i samband med ärenden rörande planering, bygglov med mera	Enligt de intervjuer som genomförts förefaller samverkan mellan Aneby Miljö & Vatten AB och Samhällsbyggnadsnämnden, i alla delar, fungera på ett tillfredsställande sätt.
Finns det dokumenterade rutiner för Kommunstyrelsens fullgörande av sin uppsiktsplikt?	Ja, det finns dokumenterade rutiner för Kommunstyrelsens fullgörande av sin uppsiktsplikt.
Hur fullgör Kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten AB och hur säkerställs att frågor av principiell vikt inom bolaget fattas av fullmäktige?	Vår bedömning är att Kommunstyrelsen utövar sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten AB på ett tillfredsställande sätt och att försättningar finns för att frågor av principiell vikt inom Aneby Miljö & Vatten AB behandlas och beslutas av Kommunfullmäktige och att den interna kontrollen i dessa delar därmed är tillräcklig.

1 Uppdraget

KomRedo har fått i uppdrag av revisorerna i Aneby kommun och lekmannarevisorerna i Aneby Miljö & Vatten AB att genomföra en granskning av vissa vitala rutiner inom Aneby Miljö & Vatten AB samt hur ett ändamålsenligt gränssnitt säkerställs mellan Samhällsbyggnadsnämnden som beställare och bolaget som utförare. I uppdraget ingick också att granska hur bolaget rapporterar till ägaren. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020. Resultatet av vår granskning kan utgöra en del av ett underlag för kommunrevisorernas prövning om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt. Syfte och inriktning beskrivs närmare nedan.

1.2 Granskningens syfte

Syftena med granskningen är följande:

4. Att granska om vissa vitala rutiner inom Aneby Miljö & Vatten AB är ändamålsenliga eller ger förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll.
5. Att granska att relationen mellan bolaget och beställaren, samhällsbyggnadsnämnden fungerar på ett ändamålsenligt sätt.
6. Att granska om bolagets rapportering till ägaren samt om Kommunstyrelsen fullgör sin uppsiktsplikt på ett sätt som ger förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll.

För att uppnå syftena med granskning ska följande revisionsfrågor besvaras:

Syfte 1.

- Vilka styrdokument som beskriver kommunikation med invånare/kunder, beslutsprocesser inklusive investeringsprocess, delegationsordning, samverkan med ägare inklusive beställare med mera finns och är dessa aktuella/uppdaterade?
- Följs tillämpningen av beslutsprocess och delegationsordning upp på ett systematiskt sätt?
- Är det tydligt för bolaget vilka beslut som är av principiell vikt och ska fattas av fullmäktige?
- Hur fungerar kommunikationen med invånare/kunder, i praktiken?
- Finns aktuella ledningskartor och förteckning över avtal med fastighetsägare avseende exempelvis överföringsledningar.

Syfte 2.

- Finns det dokumenterade rutiner och forum för samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden och bolaget?
- Hur fungerar samverkan med samhällsbyggnadsnämnden, generellt och specifikt, i samband med ärenden rörande planering, bygglov med mera

Syfte 3.

- Finns det dokumenterade rutiner för Kommunstyrelsens fullgörande av sin uppsiktsplikt?

- Hur fullgör Kommunstyrelsen sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten AB och hur säkerställs att frågor av principiell vikt inom bolaget fattas av fullmäktige?

Granskningen är således en samlad granskning där en del är utgörs av en granskning beslutad av lekmannarevisorerna i Aneby Miljö & Vatten AB (syfte 1 och 2) och en del utgörs av en granskning beslutad av Aneby kommuns förtroendevalda revisorer (syfte 2 och 3).

1.3 Revisionskriterier

- Kommunallagen
- Diverse styrdokument

1.4 Ansvarig styrelse

Granskningen avser Aneby Miljö & Vatten AB och dess styrelse samt Aneby kommuns Samhällsbyggnadsnämnd och Kommunstyrelse. Samtliga tre organ är således revisionsobjekt i denna granskning.

1.5 Metod och genomförande

Granskningen har genomförts genom:

- Studier av relevanta dokument.
- Intervjuer med berörda tjänstemän och förtroendevalda.
- Analys och rapportering

I granskningar följande personer lämnat skriftliga svar på frågor samt varit föremål för intervju per telefon.

- Samhällsbyggnadschef
- Kommundirektör
- Vd, Aneby Miljö & Vatten AB
- Ordförande, Samhällsbyggnadsnämnden
- Ordförande, Aneby Miljö & Vatten AB

Rapporten har också varit föremål för sakgranskning av dessa personer.

Granskningen har genomförts av Anders Haglund, certifierad kommunal yrkesrevisor. Camilla Karlsson, certifierad kommunal revisor, har deltagit i projektet som kvalitets- och kundansvarig.

2 Vissa vitala rutiner inom Aneby Miljö & Vatten AB

2.1 Styrdokument

De eventuella styrdokument som, inom ramen för denna granskning, har efterfrågats är följande:

- Kommunikation med invånare/kunder

Enligt uppgift finns idag inget styrdokument avseende området, kommunikation med invånare/kunder. Detta har enligt uppgift tidigare funnits.

- Beslutsprocesser inklusive investeringsprocess

Följande dokument har noterats:

- Arbetsordning för styrelsen, antagen 2020-02-25.
- Aktivitetsplan 2021

- Delegationsordning

Det finns en attest- och utanordningsinstruktion, antagen 2020-02-25 som anger beloppsgränser och vem som tilldelar attesträtter.

Det finns en Vd-instruktion, antagen 2020-02-25 som anger ansvar och befogenheter inom olika områden, inte minst avseende beslut med ekonomiska konsekvenser.

- Samverkan med ägare

Det finns en bolagsordning för Aneby Miljö & Vatten AB (reviderad 2015-11-30, KF § 74) och det finns ägardirektiv till Aneby Miljö & Vatten AB (reviderade 2019-03-25, KF § 28). Båda dokumenten reglerar relationen mellan bolaget och ägaren.

2.2 Uppföljning av tillämpningen av styrdokumentet

Enligt uppgift uppdateras attestinstruktionen, ägardirektiv och styrelsens arbetsordning på första styrelsemötet varje år. Policyer uppdateras vid behov. Bolagsordning och ägardirektiv hanteras av ägaren.

Beträffande uppföljning av tillämpningen görs ingen systematisk och löpande uppföljning av denna.

2.3 Beslut i frågor av principiell vikt

När det gäller bolagets hantering av frågor av principiell vikt behandlas området i avsnitt 4. Aktuella styrdokument är bolagsordningen för Aneby Miljö & Vatten AB (reviderad 2015-11-30, KF § 74) samt ägardirektiven till Aneby Miljö & Vatten AB (reviderade 2019-03-25, KF § 28). För att kunna bedöma om hanteringen ger en tillräcklig intern kontroll bör även en analys av hur Kommunstyrelsen fullgör sin uppsiktsplikt göras, vilket behandlas i avsnitt 4.

Frågor av principiell vikt handlar oftast om investeringar. Bolaget dokumenterar investeringsbehoven på 5 - 6 års sikt i Investeringsprogram/Projektportfölj. Bolagsstyrelsen beslutar om Investeringsprogram/Projektportfölj i september varje år. På kort sikt, årsvis, tas en aktivitetsplan fram som också beslutas styrelsen.

Större investeringar fångas, formellt upp i ägardialogen (se avsnitt 4.2). Dessa har dock oftast fångats upp tidigare i mer informella informationsträffar och diskussioner. Kommunen avgör vilken fråga som är av principiell vikt. En investeringskalkyl finns när beslut tas i Kommunfullmäktige avseende fråga av principiell vikt. Beslut om borgensram beslutas också av fullmäktige där varje projekt specificeras.

2.4 Kommunikation med brukare/kunder

Enligt uppgift kommunicerar bolaget med brukarna via sin hemsida som uppdateras kontinuerligt. Man använder även Facebook och sedan något år tillbaka även Instagram. Bolaget använder även SMS när man vill rikta sig till brukare som är eller kommer att bli berörda av ett specifikt projekt. När det gäller projekt som berör vissa boende och fastighetsägare har bolaget normalt informationsmöten där det finns möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter. På grund av den pågående pandemin är dessa möten för närvarande inte aktuella. Exempel på sådana informationsmöten är när bolaget gick från sopsäckar till plastkärl vid avfallshämtning och när bolaget byggde en egen fjärrvärmeanläggning för värmeproduktion.

2.5 Ledningskartor och register över avtal

Ledningskartor uppdateras kontinuerligt. Samtliga ledningsdragningar som gjorts efter att bolaget bildades är, enligt uppgift, dokumenterade. När man upptäcker att gamla ledningar inte är dokumenterade uppdateras de digitala kartorna. Bolaget har löpande avstämningar med det företag (Metria) som mäter in och dokumenterar ledningar. Den bedömning som görs är att cirka 80% av ledningsnätet är dokumenterat. Den del som inte är dokumenterad utgörs av ledningar som har anlagts innan bolaget bildades.

Beträffande överföringsledningar finns det för närvarande 2 sådana i kommunen. Dessa finns dokumenterade i nämndens diarium.

2.6 Bedömning

Vår bedömning är att styrelsen i Aneby Miljö & Vatten har säkerställt att det finns styrdokument, arbetsätt och dokumentation avseende de granskade rutinerna vilket ger förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll.

3 Relationen mellan samhällsbyggnadsnämnden och Aneby Miljö & Vatten AB

3.1 Styrdokument

Enligt uppgift finns det inget styrdokument som reglerar relationen och den reguljära samverkan som sker mellan bolaget och samhällsbyggnadsnämnden och dess förvaltning.

3.2 Samverkan i praktiken

På tjänstepersonnivå brukar berörda medarbetare vid Samhällsbyggnadsavdelningen och Aneby Miljö & Vatten AB träffas regelbundet inom VA-området för att diskutera aktuella frågor och ärenden. Det kan handla om diskussioner kring områden där kommunalt vatten och avlopp kan behöva anordnas i nya områden eller rena handläggningsrutiner för information, exempelvis vid beviljande av bygglov. Bolaget ska yttra sig i samband med bygglovsansökningar. När det kommer till bygglovs- eller detaljplaneärenden så inhämtas yttranden av samhällsbyggnadsnämnden från Aneby Miljö & Vatten AB på samma sätt som från exempelvis Trafikverket, Länsstyrelsen i Jönköpings län, eller andra remissinstanser. Mötena har också nyttjats till att utarbeta en VA-plan. Bolaget redovisar också sina projekt och hur projektportföljen ser ut. För tillfället ett stopp på mötena på grund av hög arbetsbelastning i och med framtagande av ny översiktsplan.

Arbete pågår således med en ny översiktsplan och i anslutning till denna ska också en VA-plan arbetas fram. Detta betyder att samarbetet mellan Samhällsbyggnadsnämndens förvaltning och bolaget är omfattande. När det gäller arbetet med översiktsplanen är detta dock en fråga där Samhällsbyggnadsavdelningen arbetar på uppdrag av Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige och inte på uppdrag av Samhällsbyggnadsnämnden.

Andra frågor där Samhällsbyggnadsavdelningen och Aneby Miljö & Vatten AB tangerar varandra kan röra renhållningsverksamheten, exempelvis rörande renhållningsdispenser eller anmälningar om värmepumpsanläggningar inom vattenskyddsområden. Denna typ av ärenden är ofta remissärenden där yttrande/synpunkter inhämtas från huvudmannen för renhållning respektive VA, det vill säga, Aneby Miljö & Vatten AB.

Enligt samstämmiga synpunkter från intervjuerna fungerar samarbetet mellan Samhällsbyggnadsnämnden och dess förvaltning och Aneby Miljö & Vatten AB bra. Det praktiska relationerna hanteras dock av tjänstemän.

Enligt de intervjuade finns inga signaler som tyder på något annat än att bolaget besitter en tillräcklig kompetens. Det framkommer heller inga signaler på att det skulle finnas brister i några system eller rutiner. Detta gäller även dokumentationen avseende ledningsnätet.

I några intervjuer framhålls att bolaget nu har en betydligt bättre dokumentation av ledningsnätet, jämfört med situationen då bolaget bildades. Det framhålls också att kompetensen inom bolaget i flera avseenden är god, inte minst inom VA-området.

3.3 Bedömning

Vår bedömning, utifrån de intervjuer som genomförts, är att det praktiska samarbetet och samverkan mellan Samhällsbyggnadsnämnden och dess förvaltning samt Aneby Miljö & Vatten AB fungerar på ett tillfredsställande sätt och att kompetensen inom bolaget förefaller vara god.

4 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt och frågor av principiell vikt

4.1 Styrdokument, uppsiktsplikt och frågor av principiell vikt

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt finns fastlagd i Kommunallagen 6 kap. 1 §. I Aneby kommuns reglemente för Kommunstyrelsen finns uppsiktsplikten angiven i reglementets 1, 3§§. I 3§ anges särskilt vad gäller för företag och stiftelser som kommunen, helt eller delvis äger eller annars har intresse i. Där sägas bland annat att styrelsen ansvarar för följande:

- "Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.
- Ansvar för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade.
- Ansvar för regelbundna möten mellan styrelsen och företagsledningarna/ stiftelseledningarna."

Enligt bolagsordningen för Aneby Miljö & Vatten AB (reviderad 2015-11-30, KF § 74) anges i § 16, Inspektionsrätt följande:

- Kommunstyrelsen i Aneby kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet."

Enligt ägardirektiven till Aneby Miljö & Vatten AB (reviderade 2019-03-25, KF § 28) anges i punkten 5 att en årlig strategidag ska hållas där representanter för ägaren och bolagets styrelse och Vd deltar. Strategidagens syfte är bland annat att dryfta viktiga framtidsfrågor

Frågor av principiell vikt

När det gäller frågor av principiell vikt anges i bolagsordningen för Aneby Miljö & Vatten AB följande i 4§, angående Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning:

- "Bolaget ska bereda Kommunfullmäktige i Aneby kommun möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheter som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas."

I ägardirektiven till Aneby Miljö & Vatten AB anges följande under punkten 2, Ekonomiska direktiv och mål:

- "Finansiering av större enskilda projekt kräver oftast kommunal borgen för extern upplåning. Kommunfullmäktige ges därvid möjlighet att ta ställning till investeringens genomförande. Övriga större investeringar som ej kräver kommunal borgen för upplåning får prövas av Kommunfullmäktige utifrån bedömningen om det är ärende av principiellt viktig karaktär. Om någondera parten bedömer att en fråga är av *principiellt viktiga karaktär* ska en dialog föras. Detta innebär att bolaget har att iakttä en stark informationsskyldighet gentemot ägaren."

4.2 Utövandet av uppsiktsplikten och hanteringen av frågor av principiell vikt

Ägardialog med Aneby Miljö & Vatten AB hålls minst 3 gånger per år. Dialogerna är strukturerade och dessa ska innehålla bland annat följande punkter:

- Ekonomi
- Lägesrapport, större projekt
- Aktuellt i närtid
- Långsiktiga strategier
- Omvärldsanalys

Under dialogen berörs eventuellt också frågor av principiell vikt som ska behandlas av fullmäktige. Enligt intervjuer bedöms dialogerna fungera väl, utifrån bolagets perspektiv. Minnesanteckningarna från dialogerna läggs som anmälningsärenden till Kommunstyrelsen.

Bolaget har möjlighet att, vid varje sammanträde med Kommunstyrelsens allmänna utskott, (KS-Au) informera om sin verksamhet. Inför varje sammanträde får bolaget frågan om man har något att informera om. Bolaget har också möjlighet att informera Kommunstyrelsen vid behov. Under 2020 har bolaget hittills deltagit vid 1 sammanträde med KS-Au och 2 sammanträden med Kommunstyrelsen. Enligt uppgift är det planerat att bolaget ska delta på ytterligare ett sammanträde med Kommunstyrelsen i december 2020.

I övrigt får Kommunstyrelsen månadsvis en ekonomirapport från bolaget. Därutöver rapporteras delårsrapport och årsredovisning.

När det gäller den årliga strategidagen har denna inte genomförts under 2020 på grund av pandemin. Vid strategidagen 2019 deltog samtliga ledamöter i Kommunstyrelsen, bolaget styrelse och Vd samt kommundirektör.

4.3 Bedömning

Vår bedömning är att Kommunstyrelsen utövar sin uppsiktsplikt avseende Aneby Miljö & Vatten AB på ett tillfredsställande sätt och att försättningar finns för att frågor av principiell vikt inom Aneby Miljö & Vatten AB behandlas och beslutas av Kommunfullmäktige och att den interna kontrollen i dessa delar därmed är tillräcklig.

Dag som ovan,

Anders Haglund
Certifierad kommunal revisor

Camilla Karlsson
Certifierad kommunal revisor, kundansvarig